

Notă: Ratificat prin Hot. Parl. nr.261-XIII din 04.11.94

**Tratat între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică
și relațiile juridice în materie civilă și penală**

din 13.12.1993

*** * ***

Publicat în ediția oficială
"Tratate internaționale", 1999, volumul 22, pag.85

* Semnat la Kiev, la 13 decembrie 1993.
În vigoare din 24, aprilie 1995.

Republica Moldova și Ucraina, nominalizate în continuare "Părți Contractante",

în dorința de a dezvolta relațiile de prietenie dintre cele două state, precum și de a adânci și a perfecționa colaborarea reciprocă în domeniul asistenței juridice,

au ajuns la înțelegere în cele ce urmează:

Partea întâi
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Ocrotirea juridică

1) Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ceea ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2) Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestingherit în organele celeilalte Părți Contractante, în competența cărora intră cauzele civile și penale, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă cereri, să intenteze acțiuni, precum și să întocmească alte acțiuni procesuale în aceleași condiții ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

3) În prezentul Tratat prin termenul cauze civile se subînțeleg, de asemenea, cauzele familiale și de muncă.

4) Dispozițiile acestui Tratat referitoare la cetățenii Părților Contractante se extind și asupra persoanelor juridice fondate în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia își au sediul.

Articolul 2

Acordarea asistenței juridice

Instanțele judecătorești, organele procuraturii și notariatului ale Părților Contractante, nominalizate în continuare instituții de justiție, își acordă reciproc asistență juridică în cauzele civile și penale.

2) Alte organe ale Părților Contractante, competente în cauze civile și penale, cer acordarea asistenței juridice prin intermediul instituțiilor de justiție proprii.

Articolul 3

Modul de legătură

1) În cauzele incluse în prezentul Tratat instituțiile de justiție comunică între ele prin intermediul organelor sale centrale, în măsura în care prezentul Tratat nu prevede altceva.

2) În sensul acestui Tratat organe centrale sunt: din partea Republicii Moldova - Ministerul Justiției și Procuratura Republicii Moldova, iar din partea Ucrainei - Ministerul Justiției și Procuratura Generală a Ucrainei.

3) Organele centrale pot conveni că instituțiile de justiție ale Părților Contractante întrețin relații directe între ele.

Articolul 4

Volumul asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă reciproc asistență juridică în executarea unor activități procesuale, în special întocmirea și transmiterea de acte, percheziționarea, confiscarea și sechestrarea bunurilor, transmiterea și eliberarea de obiecte și acte, intentarea sau preluarea urmăririi penale, extrădarea persoanelor ce au săvârșit o infracțiune, interogarea inculpaților, condamnaților, martorilor, experților, părților și altor persoane, efectuarea expertizelor, cercetarea judiciară, executarea însărcinărilor de înmânare a actelor, precum și întocmirea și expedierea de acte și documente.

Articolul 5

Limba folosită

1) În cauzele incluse în prezentul Tratat, cererile sunt alcătuite în limba Părții Contractante solicitante și la ele anexează traducerile în limba Părții Contractante solicitante sau în limbile rusă ori engleză.

2) Dacă, conform dispozițiilor acestui Tratat, se va cere anexată la actele ce se expediază traducerea lor în limba celeilalte Părți Contractante, aceste traduceri se legalizează de un traducător oficial sau de notar ori de persoana oficială a instituției solicitate, reprezentanța diplomatică sau instituția consulară ale Părții Contractante.

Articolul 6

Conținutul și forma cererii de acordare a asistenței juridice

1) Cererea de acordare a asistenței juridice se alcătuește în scris și trebuie să cuprindă:

a) denumirea instituției solicitante;

b) denumirea instituției solicitate;

c) obiectul cauzei în care se solicită asistență juridică;

d) numele și prenumele părților, ale persoanelor suspectate, inculpaților, acuzaților, condamnaților, victimelor; domiciliul sau reședința lor; cetățenia, profesia, iar pentru cauzele penale, în măsura posibilității, locul și ziua nașterii, numele părinților lor, iar pentru persoanele juridice - denumirea și sediul lor;

e) numele, prenumele și adresa reprezentanților persoanelor indicate la punctul d);

f) conținutul și datele necesare cu privire la obiectul cererii, îndeosebi numele, prenumele și adresele martorilor, dacă ele sunt cunoscute.

g) pentru cauzele penale - suplimentar descrierea circumstanțelor reale și calificarea juridică a infracțiunii comise.

h) Cererea de asistență juridică trebuie autentificată cu semnătura persoanei oficiale competente și sigilată cu ștampila cu stemă a Părții Contractante solicitante.

3) Pentru cererile de asistență juridică Părțile Contractante pot utiliza formulare bilingve.

Articolul 7

Îndeplinirea cererilor de asistență juridică

1) La executarea cererii de asistență juridică instituția judiciară solicitată aplică normele legale ale statului său. Însă la solicitarea instituției de la care pornește cererea ea poate să aplice normele procesuale indicate de instituția solicitantă, dacă acestea nu contravin legislației Părții Contractante solicitante.

2) Dacă instituția solicitată nu este competentă să soluționeze cererea, ea o va transmite instituției competente, informând despre aceasta instituția judiciară solicitantă.

3) Dacă nu este cunoscută adresa completă a persoanei în privința căreia e întocmită cererea, instituția solicitată va lua măsurile pentru

stabilirea ei.

4) Instituția solicitată înștiințează, la cerere, în timp util și nemijlocit, instituția solicitantă și părțile despre locul și data îndeplinirii cererii.

5) După îndeplinirea cererii instituția solicitată transmite actul instituției solicitante. În cazul în care cererea nu a putut fi satisfăcută, instituția solicitată o va restitui instituției solicitante, comunicând motivele neexecutării cererii.

Articolul 8

Citarea martorului, expertului (specialistului),
victimei și garanția drepturilor lor

1) Dacă pe cauza în curs instituției justiției uneia din Părțile Contractante îi apare necesitatea prezentării personale a martorului sau a expertului (specialistului), care se află pe teritoriul altei Părți Contractante, este necesar a se adresa instituției de justiție competente a acestei Părți Contractante cu cererea despre înmînarea citației.

2) Citația nu poate conține amenințări cu aplicarea măsurilor coercitive în caz de neprezentare.

3) Martorul sau expertul (specialistul) citat în organul Părții Contractante solicitante, indiferent de cetățenie, nu poate fi pe teritoriul acestei Părți Contractante tras la răspundere penală sau administrativă, arestat; nu poate să ispășească pedeapsa în legătură cu hotărîrea instanței judecătorești privitor la infracțiunea ce constituie obiectul anchetei penale pentru care a fost citat sau pentru o altă infracțiune săvîrșită înainte de trecerea frontierei Părții Contractante solicitante, ori în legătură cu depozitiile și avizele.

4) Martorul sau expertul (specialistul) pierde dreptul de ocrotire, dacă nu părăsește teritoriul Părții Contractante solicitante în termen de 7 zile de la data cînd Partea Contractantă solicitantă îi înștiințează că prezența sa nu mai este obligatorie. În acest termen nu se include timpul în care martorul sau expertul (specialistul) nu a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din circumstanțe independente de voința sa.

5) Martorul sau expertul (specialistul) are dreptul la restituirea cheltuielilor de călătorie și de întreținere, compensarea retribuției nerealizate, iar expertul (specialistul), în afară de aceasta, și la onorariul de expert. În citație se va face mențiune despre tipul și cuantumul plăților la care are dreptul martorul sau expertul (specialistul). Pe baza cererii martorului sau expertului (specialistului) Partea Contractantă solicitantă plătește un avans pentru acoperirea cheltuielilor.

6) Prevederile punctelor 1)-5) se extind și asupra păgubașului, care este chemat să facă depoziții.

Articolul 9

Ordinea de înmînare a actelor

Instituția solicitată efectuează înmînarea actelor în conformitate cu regulile care funcționează în statul său, dacă actele înmînate sunt întocmite în limba Părții Contractante solicitante și dacă sunt anexate traducerile legalizate în limba Părții Contractante solicitate. În unele cazuri înmînarea actelor adresatului are loc cu încuviințarea benevolă a lui.

Articolul 10

Confirmarea înmînării actelor

Confirmarea înmînării actelor este întocmită conform regulilor Părții Contractante solicitate. În confirmare este indicată data, locul și modul înmînării, precum și persoana, căreia i s-a înmînat actul. Dacă scrisoarea este întocmită în două exemplare, confirmarea poate, de asemenea, fi cuprinsă în unul din aceste exemplare.

Articolul 11

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1) Fiecare din Părțile Contractante suportă pe teritoriul său cheltuielile ce țin de acordarea asistenței juridice.

2) Instituția solicitată înștiințează instituția solicitantă despre volumul cheltuielilor. Dacă instituția solicitantă percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le restituie, sumele încasate trec acelei Părți Contractante care le-a perceput.

Articolul 12

Acordarea informației juridice

1) Organele centrale ale instituțiilor Părților Contractante conform cererii pun reciproc la dispoziție informații despre actele sale legislative în materie de drept civil și penal, actele lor departamentale, precum și despre practica instituțiilor justiției.

Articolul 13

Stabilirea adreselor și a altor date

1) Instituțiile justiției ale Părților Contractante acordă ajutor la solicitare pentru a stabili adresele persoanelor ce se află pe teritoriul său.

2) Dacă la instanța judecătorească a uneia din Părțile Contractante va fi intentată cauza despre încasarea pensiei alimentare de la persoana ce se află pe teritoriul altei Părți Contractante, instituția de justiție a acelei Părți Contractante acordă ajutor la solicitare pentru a stabili locul de muncă și mărimea salariului persoanei supuse plății pensiei alimentare.

Articolul 14

Expedierea obiectelor și a valutei

Dacă la executarea prezentului Tratat se expediază obiecte sau valută de pe teritoriul unei Părți Contractante pe teritoriul altei Părți Contractante ori prin intermediul misiunii diplomatice și instituției consulare ale altei Părți Contractante, aceasta se efectuează cu respectarea normelor de drept corespunzătoare ale acelei Părți Contractante, organul căreia realizează expedierea.

Articolul 15

Recunoașterea actelor

1) Actele întocmite sau legalizate de organul corespunzător al uneia din Părțile Contractante, prevăzute cu sigiliu oficial și semnătura persoanei autorizate, au valabilitate pe teritoriul altei Părți Contractante fără vreo altă legalizare. Aceasta se referă și la copiile și traducerile actelor care sunt legalizate de organul corespunzător.

2) Actele care pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante sunt recunoscute oficiale se consideră oficiale și pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

Articolul 16

Transmiterea actelor de stare civilă

1) Organele respective ale Părților Contractante transmit reciproc, la cerere, extrase din registrele de stare civilă, ce se referă la cetățenii celeilalte Părți Contractante. Transmiterea gratuită a acestor extrase se efectuează imediat după executarea mențiunii din actul de stare civilă.

2) Prevederile punctului 1) se aplică și în cazul introducerii modificării în mențiunile actelor de stare civilă privitor la cetățenii Părții Contractante. În cazul de față extrasele din registrele de stare civilă sunt transmise cu modificările respective.

3) Cererile cetățenilor unei Părți Contractante despre trimiterea certificatelor de înregistrare a actelor stării civile pot fi transmise nemijlocit secției corespunzătoare de înregistrare a actelor stării civile a altei Părți Contractante. Persoana care se adresează cu o cerere primește aceste acte prin reprezentanța diplomatică sau prin instituția consulară a acelei Părți Contractante, organul căreia a

eliberat aceste acte, cu încasarea taxei cuvenite.

Articolul 17

Transmiterea hotărârilor privind starea civilă

Părțile Contractante, la cerere, transmit una alteia copiile hotărârilor legale, care se referă la starea civilă a cetățenilor altei Părți Contractante.

Articolul 18

Transmiterea altor acte

Cererile cetățenilor unei Părți Contractante despre eliberarea și trimiterea actelor de studii, despre stagiul de muncă și a altor acte ce se referă la drepturile și interesele personale și patrimoniale ale cetățenilor pot fi transmise nemijlocit autorităților competente ale celeilalte Părți Contractante.

Actele sunt transmise cetățeanului prin reprezentanța diplomatică sau prin instituția consulată ale acelei Părți Contractante, organul căreia a eliberat actele. Reprezentanțele diplomatice sau instituțiile consulare, transmițând actele cetățeanului, încasează taxa cuvenită pentru eliberarea lor.

Articolul 19

Refuzul acordării asistenței juridice

Asistența juridică nu se acordă dacă ea ar aduce daune suveranității ori securității, sau ar contraveni principiilor de bază ale legislației Părții Contractante solicitate.

Partea a doua
CAUZELE CIVILE

Articolul 20

Principii de bază

Dacă, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, intentarea cauzei ține de competența organelor ambelor Părți Contractante, iar cererea de intentare a cauzei este depusă în organul uneia dintre ele, în cazul acesta competența organului celeilalte Părți Contractante se exclude.

Capitolul I
CAUZELE ÎN DOMENIUL DREPTULUI PERSONAL

Articolul 21

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu

1) Capacitatea juridică și cea de exercițiu a persoanei fizice este determinată de legislația acelei Părți Contractante al cărei cetățean este persoana dată.

2) Capacitatea persoanei juridice este determinată de legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia ea este fondată.

Articolul 22

Limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea persoanei incapabile (recunoașterea deplină sau parțială a incapacității persoanei)

1) Dacă prezentul Tratat nu prevede altceva, la limitarea capacității de exercițiu sau la recunoașterea incapacității persoanei competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante cetățean al căreia este persoana care urmează a fi limitată în capacitatea de exercițiu sau recunoscută incapabilă. Acea instanță judecătorească aplică legislația statului său.

2) Dacă instanța judecătorească a uneia din Părțile Contractante va stabili că are temeiuri pentru stabilirea incapacității de exercițiu sau de recunoaștere a capacității cetățeanului celeilalte Părți Contractante, cu domiciliul pe teritoriul primei Părți Contractante, ea va înștiința instituția judiciară corespunzătoare a altei Părți

Contractante.

3) Dacă instanța judecătorească a altei Părți Contractante, informată conform punctului 2), va declara, că oferă dreptul să îndeplinească acțiunile ulterioare ale instanței judecătorești de la domiciliul acestei persoane, ori nu se va pronunța în decurs de 3 luni, instanța judecătorească de la domiciliul acestei persoane poate susține cauza despre limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității în conformitate cu legislația statului sau, dacă cauza limitării capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității persoanei este pevăzută, de asemenea, și de legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este această persoană. Hotărîrea cu privire la limitarea capacității de exercițiu sau recunoașterea incapacității persoanei este expediată instanței judecătorești corespunzătoare a altei Părți Contractante.

4) În cazurile, ce nu pot fi amînite, instanța judecătorească menționată în punctul 2) poate primi dispoziții temporare cu privire la ocrotirea persoanei sau a patrimoniului ei. Copiile acestor dispoziții sunt expediate instanței judecătorești corespunzătoare a acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este această persoană.

5) Prevederile punctelor 1)-4) se aplică, de asemenea, și în cazul limitării capacității de exercițiu sau de restabilire a cetățeanului în capacitatea de exercițiu.

Articolul 23

Recunoașterea persoanei absente fără veste, declararea morții și constatarea faptului morții

1) Recunoașterea persoanei absente fără veste, declararea morții și constatarea faptului morții ține de competența instanței judecătorești a acelei Părți Contractante, al cărei cetățean era acea persoană, la data cînd, potrivit ultimelor știri, mai era în viață.

2) Instanța judecătorească a unei Părți Contractante poate declara cetățeanul altei Părți Contractante ca mort sau constata faptul morții lui:

a) în baza cererii persoanei care are intenția să realizeze drepturile sale ce rezultă din raporturile succesoriale sau patrimoniale între soți, privitor la bunurile imobile ale persoanei care a murit sau și-a pierdut viața, dacă aceste bunuri se află pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia urmează să adopte hotărîrea;

b) în baza cererii soțului (soției) persoanei care și-a pierdut viața ori a murit și care domiciliază în timpul înaintării cererii pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia urmează să adopte hotărîrea;

3) În cauzele privind declararea persoanei dispărute fără veste, decedate și constatarea faptului morții se aplică legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia a fost persoana la data cînd, potrivit ultimelor știri, mai era în viață;

4) Hotărîrea adoptată potrivit punctului 2) are consecințe juridice exclusive pe teritoriul acelei Părți Contractante, instanța judecătorească a căreia a adoptat hotărîrea.

Capitolul II

CAUZELE ÎN DOMENIUL DREPTULUI FAMILIAL

Articolul 24

Încheierea căsătoriei

1) Forma încheierii căsătoriei este determinată de legislația Părții Contractante, pe al cărei teritoriu se încheie căsătoria.

2) Condițiile încheierii căsătoriei sunt determinate, pentru fiecare din persoanele ce se căsătoresc, de legislația Părții Contractante ale cărei cetățeni sunt.

Articolul 25

Raporturile personale și patrimoniale ale soților

1) Raporturile personale și patrimoniale ale soților sunt determinate de legislația acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt soții la momentul depunerii cererii.

2) Dacă în timpul depunerii cererii unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar celălalt cetățean - al celeilalte Părți Contractante, atunci în cauzele care prevăd raporturile personale și patrimoniale între ei acționează legislația acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu ei au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul uneia din Părțile Contractante, iar altul - pe teritoriul altei Părți Contractante, acționează legislația Părții Contractante, instanța judecătorească a căreia a intentat cauza.

3) În cauzele, care prevăd raporturile personale și patrimoniale ale soților, în cazul prevăzut la punctul 1), competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia au fost soții la momentul depunerii cererii.

4) În cauzele, care prevăd raporturile personale și patrimoniale ale soților, în cazul prevăzut la punctul 2), competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia soții au domiciliu. Dacă unul dintre soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt - pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci competente sunt instanțele judecătorești ale ambelor Părți Contractante.

5) Raporturile patrimoniale ale soților față de bunurile imobiliare sunt determinate conform legislației și țin de competența instanțelor judecătorești ale acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află bunurile.

Articolul 26

Divorțul

1) Căsătoria se desface în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt ambii soți la data intentării cauzei.

2) Dacă la data intentării cauzei unul dintre soți este cetățean al unei Părți Contractante, iar altul - cetățean al altei Părți Contractante, divorțul va fi perfectat în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia ei au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar altul - pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, se aplică legislația acelei Părți Contractante, organul căreia a intentat cauza.

3) În cauzele acțiunilor de divorț, în cazul prevăzut la punctul 1), competent este organul acelei Părți Contractante, cetățeni ai căreia sunt soții la momentul intentării cauzei.

4) În cauzele acțiunilor de divorț, în cazul prevăzut la punctul 2), competent este organul acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia soții au domiciliu. Dacă unul din soți are domiciliu pe teritoriul unei Părți Contractante, iar celălalt - pe teritoriul altei Părți Contractante, competente sunt organele ambelor Părți Contractante.

5) Instanța judecătorească, de competența căreia este adoptarea hotărârii de divorț, este, de asemenea, competentă să adopte hotărârea cu privire la drepturile părinților și la pensia în favoarea copiilor minori.

Articolul 27

Cauzele cu privire la declararea nulității căsătoriei

1) Asupra cauzelor cu privire la declararea nulității căsătoriei se aplică legislația Părții Contractante, care a fost aplicată la încheierea căsătoriei.

2) Competența organului este determinată în conformitate cu articolul 16 al prezentului Tratat.

Articolul 28

Raporturile juridice dintre părinți și copii

1) În raporturile juridice dintre părinți și copii, inclusiv obligațiunile părinților cu privire la pensia alimentară, se aplică

legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean este copilul.

2) Cauzele despre stabilirea și contestarea paternității se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este mama copilului la data nașterii copilului. Însă este îndeajuns respectarea formei de recunoaștere a copilului prevăzută de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia urmează să fie efectuată sau a fost deja efectuată recunoașterea.

3) În cauzele indicate la punctele 1) și 2) competent este organul acelei Părți Contractante cetățean al căreia este copilul.

Articolul 29

Alte obligațiuni cu privire la pensia alimentară

1) În cauzele altor obligațiuni cu privire la pensia alimentară în domeniul dreptului familial se aplică legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia persoana, care a depus cererea cu privire la încasarea pensiei alimentare, are domiciliu.

2) În cauzele enumerate la punctul 1) competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu persoana care a intentat cererea cu privire la încasarea pensiei alimentare.

Articolul 30

Înfierea

La înfiere se aplică legislația Părții Contractante, cetățean al căreia este înfiatul.

Să pronunțe hotărîrea privind înfierea e competentă Partea Contractantă al cărei cetățean este înfiatul.

Articolul 31

Tutela și curatela

1) În cauzele de tutelă și curatelă, întrucît Tratatul nu prevede altceva, competent este organul de tutelă și curatelă și se aplică legislația Părții Contractante, al cărei cetățean este persoana, care necesită tutelă sau curatelă.

2) Raporturile judiciare între tutore sau curator și persoana, asupra căreia s-a instituit tutela sau curatela, se determină conform legislației acelei Părți Contractante, organul căreia a stabilit tutelă și curatelă.

3) Obligațiunea stabilirii tutelei sau curatelei se determină de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este persoana care va fi tutore sau curator.

4) Dacă măsurile tutelei și curatelei sunt necesare pentru ocrotirea intereselor persoanei Părții Contractante, care are domiciliul, reședința ori patrimoniul căreia se află pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci organul de tutelă și curatelă al acestei Părți Contractante comunică urgent despre aceasta organului competent, indicat la punctul 1).

5) În cazurile de neamînat, organul altei Părți Contractante aplică măsurile necesare, în conformitate cu legislația sa și comunică neîntîrziat despre aceasta organului competent indicat la punctul 1). Măsurile adoptate rămîn valabile pînă la adoptarea de către acest organ a altei hotărîri.

6) Organul competent, conform punctului 1), poate transmite tutela și curatela organului altei Părți Contractante, dacă domiciliul, reședința ori bunurile persoanei aflate sub tutelă sau curatelă se află pe teritoriul acestei Părți Contractante. Transmiterea este valabilă numai în cazul, cînd organul solicitat acceptă tutela sau curatela și comunică despre aceasta organului ce l-a solicitat.

7) Organul, care, conform punctului 6), a acceptat tutela sau curatela, le realizează în conformitate cu legislația statului său. Cu toate acestea, el nu e în drept să adopte hotărîri privind întrebările, ce țin de statutul persoanei, care se află sub tutelă sau curatelă, dar își poate da acordul pentru încheierea căsătoriei, necesar conform legislației acelei Părți Contractante, cetățean al căreia este această

persoană.

Capitolul III CAUZELE PATRIMONIALE

Articolul 32

Raporturile juridice referitoare la imobil

Raporturile juridice referitoare la imobil sunt determinate de legislația Părții Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul. Competente sunt instituțiile aceleiași Părți Contractante.

Articolul 33

Obligațiunile ce decurg din raporturile contractuale

1) Obligațiunile, ce decurg din raporturile contractuale, se determină de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia a fost încheiată tranzacția, dacă participanții raporturilor contractuale nu convin asupra legislației, care urmează să reglementeze asemenea raporturi.

2) În cauzele indicate la punctul 1) este competentă instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamantul. Competentă, de asemenea, este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamatul, dacă obiectul în litigiu sau bunurile reclamatului se află pe acest teritoriu.

3) Competența indicată la punctul 2) poate fi modificată prin acordul participanților la raporturile contractuale.

Articolul 34

Forma acțiunii juridice

1) Forma acțiunii juridice este determinată de legislația acelei Părți Contractante, care determină însăși acțiunea. Cu toate acestea, este suficientă respectarea formei prevăzute de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se petrece acțiunea.

2) Forma acțiunii juridice referitoare la imobil este determinată de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul.

Articolul 35

Obligațiunile ce nu decurg din raporturile contractuale

1) Responsabilitatea pentru paguba pricinuită, care nu decurge din raporturile contractuale (acțiuni interzise) se determină de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia s-a petrecut cazul, ce a pricinuit apariția obligațiunii. Când reclamantul și reclamatul sunt cetățeni ai unei Părți Contractante, se aplică legislația acelei Părți Contractante.

2) Pe cauzele indicate la punctul 1) competentă este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia a avut loc cazul ce a pricinuit apariția obligațiunilor, sau pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamatul. Competentă este, de asemenea, instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are sediu reclamantul, dacă pe acest teritoriu se află bunurile reclamatului.

Capitolul IV CAUZELE DE SUCCESIUNE

Articolul 36

Principiul legalității dreptului

1) Cetățenii unei Părți Contractante pot să obțină pe teritoriul celeilalte Părți Contractante dreptul asupra bunurilor și alte drepturi de moștenire legală sau prin dispoziție în caz de deces în aceleași condiții și același volum ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2) Cetățenii unei Părți Contractante pot să dea dispoziție în caz de deces referitor la bunurile care se află pe teritoriul altei Părți

Contractante.

Articolul 37

Aplicarea legislației

1) Raporturile juridice în domeniul succesiunii asupra bunurilor mobiliare se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, al cărei cetățean a fost reclamatul în momentul decesului.

2) Raporturile juridice în domeniul moștenirii imobilului se reglementează de legislația acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află imobilul.

3) Determinarea genului de bunuri, care intră în componența succesiunii, dacă este mobilă sau imobilă, se reglementează de legislația acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia se află aceste bunuri.

Articolul 38

Trecerea moștenirii în proprietatea statului

Dacă, în conformitate cu legislația Părții Contractante indicate în articolul 37, lipsesc succesorii, atunci bunurile mobile trec în proprietatea acelei Părți Contractante cetățean al căreia era succesorul la momentul decesului, iar imobilul trece în proprietatea acelei Părții Contractante, pe teritoriul căreia acestea se află.

Articolul 39

Testamentul

1) Capacitatea de a întocmi sau modifica testamentul, precum și consecințele legale privind neajunsurile exprimării voinței sunt determinate de legislația Părții Contractante, cetățean al căreia era testatorul la momentul întocmirii sau anulării testamentului.

2) Modul de întocmire sau anulare a testamentului este determinat de legislația acelei Părți Contractante, cetățean al căreia era testatorul la momentul întocmirii sau anulării testamentului. Cu toate acestea, este suficientă respectarea legislației acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia testamentul a fost întocmit sau anulat.

Articolul 40

Deschiderea și citirea testamentului

Testamentul se deschide și se citește de către organul competent al acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia s-a aflat testamentul. Copia testamentului autenticată, precum și copia procesului-verbal de deschidere și citire a lui, se expediază organului corespunzător de competență căreia ține cauza succesorală.

Articolul 41

Competența organelor pe cauzele succesoriale

1) Cauzele succesoriale referitoare la patrimoniul mobil țin de competența organelor respective ale acelei Părți Contractante, cetățean al căruia era testatorul la momentul decesului.

2) Cauzele succesoriale referitoare la imobile țin de competența organului respectiv al acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia se află acest patrimoniu.

3) În cazul când tot patrimoniul mobil care a rămas după decesul cetățeanului unei Părți Contractante se află pe teritoriul altei Părți Contractante, atunci, conform cereii succesorului, cauza este gestionată de organul altei Părți Contractante, dacă cu aceasta sunt de acord toți succesorii.

Capitolul V

CAUZELE ÎN DOMENIUL DREPTULUI MUNCII

Articolul 42

Coresponderea legislației și competența instanțelor judecătorești

1) Părțile antrenate în raporturile de muncă pot da preferință, de

comun acord, uneia dintre legislații care să reglementeze raporturile.

2) În cazul în care alegerea legislației nu a avut loc, încheierea, modificarea, anularea și încetarea raporturilor de muncă, precum și cerințele ce decurg din ele sunt reglementate de legislația acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu munca a fost, trebuie să fie sau este prestată. Dacă lucrătorul execută lucrări pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante în baza raporturilor de muncă încheiate cu întreprinderea principală de pe teritoriul altei Părți Contractante, încheierea, modificarea și încetarea raporturilor de muncă, precum și cerințele ce decurg din acestea sunt reglementate de legislația acelei Părți Contractante.

3) Cauzele prevăzute la punctul 2) țin de competență instanței judecătorești a acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu a fost, trebuie să fie sau este prestată munca. Competente sunt, de asemenea, instanțele judecătorești ale acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu reclamantul, precum și pe teritoriul căreia are domiciliu reclamantul, dacă pe acel teritoriu se află obiectul în litigiu sau bunurile reclamantului.

4) Competența, stabilită la punctul 3) poate fi modificată printr-un acord al părților ce au încheiat raporturile de muncă.

Capitolul VI CHELTUIELILE DE JUDECATĂ

Articolul 43

Scutirea de rambursarea cheltuielilor de judecată

1) Cetățenii unei Părți Contractante sunt scutiți de plăți, acțiuni și alte cheltuieli pe cauză pe teritoriul altei Părți Contractante, precum și se bucură de apărare procedurală gratuită în aceleași condiții și în aceeași măsură ca și cetățenii acestei Părți Contractante.

2) Scutirile, stipulate la punctul 1), se raportează la toate actele procedurale, inclusiv executarea hotărârii.

3) Scutirea de cheltuielile procedurale oferită pe cauză de instanța judecătorească a unei Părți Contractante se extinde și asupra cheltuielilor legate de exercitarea acțiunilor procedurale similare pe aceeași cauză pe teritoriul altei Părți Contractante.

Articolul 44

Temeiuri pentru scutirea de cheltuieli

1) Pentru a obține scutirea de cheltuieli sau apărare procedurală gratuită e necesar să fie prezentat certificatul cu privire la situația personală, familială și patrimonială a reclamantului. Un asemenea certificat îl eliberează organul de resort al Părții Contractante, pe al cărei teritoriu a avut domiciliu sau reședință reclamantul.

2) În cazul în care reclamantul nu locuiește sau nu se află pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante, reprezentanța diplomatică sau instituția consulară ale acelei Părți Contractante al cărei cetățean este reclamantul sunt în drept să elibereze certificatul menționat mai sus.

3) Instanța judecătorească care emite hotărârea privind scutirea de cheltuieli poate cere informații suplimentare sau completarea datelor.

4) În cazul, în care legislația unei Părți Contractante nu cere prezentarea certificatului prevăzut la punctul 1), reclamantul e obligat să prezinte o declarație despre starea sa familială și patrimonială.

Articolul 45

Modalitatea înaintării cererii

1) Cetățeanul unei Părți Contractante care pretinde să ceară instanței judecătorești a celeilalte Părți Contractante scutirea de cheltuieli sau apărare procedurală gratuită se poate adresa în scris sau verbal, fapt care urmează a fi perfectat printr-un proces-verbal instanței judecătorești din localitatea unde își are domiciliu sau reședință. Această instanță judecătorească expediază instanței judecătorești corespunzătoare a celeilalte Părți Contractante cererea

împreună cu certificatul indicat în articolul 44.

2) Cererea, prevăzută la punctul 1) poate fi înaintată concomitent cu acțiunea sau cererea de intentare a cauzei.

Articolul 46

Termenele

1) Instanța judecătorească a unei Părți Contractante, cerînd părții procedurale sau participantului la proces, care locuiește sau se află pe teritoriul altei Părți Contractante, să acopere cheltuielile judiciare sau să completeze acțiunea sau cererea, stabilește concomitent termenul de cel puțin o lună. Scurgerea termenului începe din momentul înmînării scrisorii respective.

2) Dacă instanța judecătorească a unei Părți Contractante stabilește părții procedurile sau participantului la proces care locuiește pe teritoriul altei Părți Contractante un anumit termen pentru executarea actelor procedurale, dovada respectării termenului o constituie dată de pe teritoriul oficiului poștal al acelei Părți Contractante de pe teritoriul căreia a fost expediată scrisoarea cu dispoziția de a executa actele în cauză.

3) Dacă, potrivit termenului stabilit, pe teritoriul Părții Contractante sunt transferate plățile și aconturile, cerute de instanță, îndeplinirea cererii o confirmă data depunerii lor la Banca acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu locuiește partea procedurală sau participantul la proces.

4) În cazul nerespectării termenului, organul ce examinează cauza aplică legislația statului său.

Capitolul VII

RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR

Articolul 47

1) Hotărârile definitive adoptate de instanțele judecătorești ale uneia dintre Părțile Contractante în materie civilă nepatrimonială, iar în cauzele privind drepturile părinților hotărârile nedefinitive, dar susceptibile de executare imediată, sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți Contractante fără a opera acțiuni de recunoaștere în cazul în care instanțele judecătorești ale celeilalte Părți Contractante nu au adoptat anterior o hotărîre autorizată pe marginea aceleiași cauze sau dacă nu sunt de competență exclusivă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat în baza legislației în vigoare a acestei Părți Contractante.

2) Hotărârile autorizate în materie nepatrimonială, reglementate de legislația familială, adoptate de organe nejudiciare ale unei Părți Contractante sunt recunoscute pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în conformitate cu articolele 49-51.

Articolul 48

Recunoașterea și executarea hotărîrilor pe cauzele în materie patrimonială și nepatrimonială

1) În corespundere cu condițiile prevăzute în prezentul Tratat, Părțile Contractante recunosc și execută pe teritoriul său hotărârile adoptate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, precum ar fi:

a) hotărârile instanțelor judecătorești în cauze civile;

b) hotărârile instanțelor judecătorești în cauzele penale referitoare la compartimentul vizînd prejudiciile de pe urma infracțiunii.

Specificările de la punctul 1) sunt aplicabile și față de acordurile amicale civile cu caracter patrimonial.

Articolul 49

Temeiurile pentru recunoașterea și executarea hotărîrilor enumerate

Hotărârile indicate în articolul 48 sunt susceptibile de recunoaștere și executare pe teritoriul celeilalte Părți Contractante

dacă:

a) conform legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia a fost adoptată hotărîrea, ea a devenit definitivă și este susceptibilă de executare, iar cît privește cauzele referitoare la obligația de a plăti pensia alimentară - și hotărîrile nedefinitive, dar susceptibile de executare;

b) instanța judecătorească care a adoptat hotărîrea a fost competentă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei a unei asemenea reglementări în Tratat - în baza legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărîrea urmează a fi recunoscută și executată;

c) partea n-a fost lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile, iar în cazul unei capacități procedurale limitate - de reprezentanța convenită, în special, partea care n-a fost implicată în examinarea cauzei a primit la timp și în modul corespunzător citația la ședința instanței judecătorești;

d) cauza dintre aceleași părți nu a fost deja soluționată cu adoptarea hotărîrii corespunzătoare de către instanța judecătorească a acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărîrea trebuie recunoscută și executată, și dacă între aceleași părți n-a fost anterior intentată cauza în instanța judecătorească pe teritoriul acelei Părți Contractante unde hotărîrea urmează a fi recunoscută și executată;

e) hotărîrea organului unui stat terț față de aceleași părți pe aceeași cauză n-a fost încă recunoscută și executată pe teritoriul acelei Părți Contractante unde hotărîrea urmează a fi recunoscută și executată;

f) la adoptarea hotărîrii a fost aplicată legislația conform prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat - în baza legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată.

Articolul 50

Cererea de recunoaștere și executare a hotărîrii

1) Cererea de recunoaștere și executare a hotărîrii poate fi înaintată nemijlocit instanței judecătorești a acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărîrea urmează a fi recunoscută și executată sau prin intermediul instanței judecătorești care examinează cazul în prima instanță.

2) La cerere se anexează:

a) hotărîrea sau copia ei autorizată împreună cu confirmarea că hotărîrea e definitivă și este susceptibilă de executare, iar cît privește cauzele referitoare la obligațiile de a plăti pensia alimentară, dacă hotărîrea nu a devenit definitivă împreună cu confirmarea că ea e susceptibilă de executare, dacă acest fapt nu decurge din această hotărîre.

b) actul ce confirmă că partea față de care se adoptă hotărîrea și care n-a participat la examinarea cazului a primit la timp și în modul corespunzător citația la ședința judecății, în conformitate cu legislația acelei Părți Contractante pe al cărei teritoriu a fost adoptată hotărîrea, iar cazul capacității procedurale limitate a părții - actul ce confirmă că cealaltă parte a fost prezentată în modul convenit;

c) traducerea autorizată a cererii, precum și a actelor menționate la subpunctele 1)-2) în limba acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată hotărîrea.

Articolul 51

Modalitatea de recunoaștere și executare a hotărîrilor

1) Recunoașterea și executarea hotărîrii este de competența instanței judecătorești a acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată hotărîrea.

2) În cadrul examinării cauzei instanța judecătorească se limitează la controlul îndeplinirii condițiilor prevăzute în articolele 50-51.

3) Pentru recunoașterea și executarea hotărîrii se aplică legislația Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează să fie recunoscută și

executată hotărîrea; aceasta se referă, de asemenea, la forma cererii de recunoaştere şi de executare a hotărîrii. La cererea de recunoaştere şi executare a hotărîrii se anexează copia ei şi copiile anexelor pentru a fi înmîinate participanţilor la proces.

4) Dacă pe teritoriul Părţii Contractante, a cărei instanţă judecătorească a adoptat hotărîrea, executarea hotărîrii e amînată ca rezultat al reluării cauzei sau al examinării cauzei privitor la anularea sau modificarea hotărîrii definitive pe teritoriul altei Părţi Contractante, se amîină cauza de recunoaştere şi executare a hotărîrii sau a cauzei privitor la executarea hotărîrii.

5) Examinînd cauza de recunoaştere şi executare a hotărîrii, instanţa judecătorească este în drept să ceară explicaţii ambelor părţi. Această instanţă judecătorească poate, de asemenea, să se adreseze instanţei judecătoreşti care a adoptat hotărîrea privitor la prezentarea explicaţiilor suplimentare.

Articolul 52

Executarea hotărîrilor privind cheltuielile judiciare

1) Dacă persoana care, în baza articolului 43, a fost scutită de cheltuielile procedurale va fi, conform hotărîrii definitive, adoptate pe teritoriul uneia dintre Părţile Contractante, obligată să compenseze cheltuielile celui alt participant la proces, instanţa corespunzătoare a celeilalte Părţi Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi executată hotărîrea adoptă gratuit, la cerere, decizia privind executarea acestei hotărîri.

2) Cheltuielile procedurale sunt şi cheltuielile de confirmare a autenticităţii hotărîrii şi a necesităţii executării ei, precum şi cheltuielile suportate pentru traducerea actelor necesare.

3) Instanţa judecătorească, care examinează chestiunea executării hotărîrii privind cheltuielile, se limitează la controlul: dacă a intrat ea în vigoare şi dacă e susceptibilă de a fi executată.

4) La cererea de executare a hotărîrii se anexează hotărîrea sau copia autorizată a acelei părţi a hotărîrii care stabileşte mărimea cheltuielilor împreună cu confirmarea că hotărîrea dată a devenit definitivă şi e susceptibilă de îndeplinire, precum şi traducerea autorizată a acestor acte.

5) Organul acelei Părţi Contractante, pe teritoriul căreia cheltuielile procedurale au fost acoperite printr-un acout din partea statului, se adresează instanţei judecătoreşti corespunzătoare a celeilalte Părţi Contractante în vederea compensării acestor cheltuieli. Această instanţă exercită executarea hotărîrii în conformitate cu legislaţia sa fără a compensa cheltuielile şi transferă mijloacele băneşti obţinute ca rezultat al executării hotărîrii reprezentanţei diplomatice sau instituţiei consulare a celeilalte Părţi Contractante.

Corespunzător se aplică prevederile de la punctele 3), 4).

Partea a treia
CAUZELE PENALE

Capitolul I PRELUAREA URMĂRIRII PENALE

Articolul 53

Obligaţia preluării urmăririi penale

1) Fiecare Parte Contractantă se obligă, la cererea celeilalte Părţi Contractante, să efectueze urmărirea penală împotriva cetăţenilor săi, care au domiciliat permanent pe teritoriul ei suspecţai de comiterea infracţiunilor pe teritoriul celeilalte Părţi Contractante.

2) Părţile Contractante pot înainta cereri privind preluarea urmăririi penale, de asemenea, în legătură cu astfel de încălcări de drept, care în conformitate cu legislaţia Părţii Contractante solicitante sunt prevăzute ca infracţiuni, iar în conformitate cu legislaţia Părţii Contractante solicitate - doar delictе.

3) În cazurile, indicate la punctele 1) şi 2) instituţiile

competente respective ale Părții Contractante solicitate aplică legislația statului său.

4) Dacă acțiunea, în privința căreia se cere preluarea urmăririi penale, atrage după sine cerința vizînd restituirea prejudiciului și au fost depuse cererile respective cu privire la restituirea prejudiciului, ele se includ în acțiunea de urmărire preluată.

Articolul 54

Preluarea urmăririi penale referitoare la infracțiunile militare și infracțiunile contra umanității

În cauzele referitoare la infracțiunile militare și infracțiunile contra umanității (punctul 1) al articolului 53) se aplică chiar și atunci, cînd ele au fost comise în afara teritoriului Părții Contractante solicitate.

Articolul 55

Cererea cu privire la preluarea urmăririi penale

1) Cererea cu privire la preluarea urmăririi penale urmează a fi formulată în scris și să cuprindă:

- a) denumirea instituției de justiție solicitante;
- b) denumirea instituției de justiție solicitate;
- c) numele și prenumele persoanei suspectate, cetățenia acesteia, precum și alte date despre persoană;
- d) descrierea și calificarea juridică a faptei săvîrșite în legătură cu care este formulată cererea de preluare a urmăririi penale.

2) La cerere, afară de aceasta, se anexează:

- a) conținutul dispozițiilor penale, iar în caz de necesitate - și al altor dispoziții ale Părții solicitante, importante pentru urmărirea penală;
- b) materialele cauzei sau copiile lor legalizate, precum și alte probe;
- c) în măsura posibilităților, descrierea exteriorului persoanei suspectate, fotografia ei și amprente digitale;
- d) cererea vizînd repararea prejudiciului material, precum și, în măsura posibilităților, datele privind caracterul și volumul prejudiciului;
- e) cererile pătimașilor privind urmărirea, dacă aceasta o cere legislația Părții solicitante.

Articolul 56

Comunicat despre rezultatele urmăririi penale

Partea Contractantă solicitată comunică, în baza cererii Părții Contractante solicitante, despre hotărîrea definitivă privitor la încetarea cercetării pe cauză. Conform cererii, Părții Contractante solicitante ei i se expediază copia acestei hotărîri.

Articolul 57

Urmările preluării urmăririi penale

După preluarea urmăririi penale instituțiile de justiție competente ale Părții Contractante solicitante nu pot efectua ancheta în privința uneia și aceleiași persoane pentru una și aceeași acțiune, doar dacă în cererea de preluare a urmăririi penale Partea Contractantă solicitantă a indicat că din nou poate ancheta în caz de comunicare a Părții Contractante solicitante despre refuzul de a începe ancheta, după acceptarea preluării urmăririi, sau despre încetarea anchetei.

Capitolul II

EXTRĂDAREA ÎN SCOPUL URMĂRIRII SAU EXECUTĂRII PEDEPSEI

Articolul 58

Extrădarea persoanelor

1) Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, la cerere, în conformitate cu prevederile prezentului Tratat, persoanele aflate pe teritoriile lor în vederea urmăririi penale sau executării pedepsei.

2) Extrădarea în vederea efectuării urmăririi penale se îndeplinește numai pentru astfel de infracțiuni, pentru săvârșirea cărora, conform legislației ambelor Părți Contractante, se prevede pedeapsa, limita maximă a căreia depășește un an privațiune de libertate sau o pedeapsă mai aspră.

3) Extrădarea în vederea executării pedepsei se îndeplinește doar în cazul comiterii acțiunilor care sunt prevăzute ca infracțiuni în conformitate cu legislația ambelor Părți Contractante și dacă persoana în privința căreia a fost înaintată o cerere a fost condamnată la privațiune de libertate pe un termen nu mai mic de 6 luni sau i-a fost aplicată o pedeapsă mai aspră.

Articolul 59

Refuzul extrădării

1) Extrădarea nu se admite, dacă:

a) persoana, nominalizată în cererea de extrădare, este cetățean al Părții Contractante solicitate sau are dreptul de azil în acest stat;

b) infracțiunea a fost comisă pe teritoriul Părții Contractante solicitate;

c) în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitate, urmărirea penală nu poate fi intentată sau sentința nu poate fi executată ca urmare a expirării termenului de prescripție sau pentru alt temei legal;

d) pe teritoriul Părții Contractante solicitate față de persoana în privința căreia a fost expediată cererea de extrădare, în privința aceleiași acțiuni, se exercită cercetarea penală sau sa pronunțat sentința definitivă, sau dacă procedura pe cauză a fost încetată pe baze legale;

e) cercetarea penală începe doar la cererea particulară a pătimașului;

f) infracțiunea poartă un caracter politic;

j) infracțiunea constă exclusiv în încălcarea obligațiilor militare;

h) va duce la încălcarea ordinii publice sau prevederilor de bază ale legislației.

În caz de refuz de extrădare, Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante temeiurile refuzului.

Articolul 60

Limitele vizînd pedeapsa capitală

Dacă pentru o acțiune este prevăzută pedeapsa capitală în conformitate cu legislația Părții Contractante solicitante, însă nu e prevăzută o astfel de pedeapsă de legislația Părții Contractante solicitate, e interzisă stabilirea sau executarea pedepsei pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 61

Cererea de extrădare

1) Cererea de extrădare urmează a fi întocmită în scris și să conțină:

a) denumirea instituției solicitante;

b) denumirea instituției solicitate;

c) numele și prenumele persoanei, care se cere să fie extrădată, datele privind cetățenia, domiciliul sau reședința și alte date despre persoana dată, precum și, în măsura posibilităților, descrierea exteriorului, fotografia și amprente digitale;

d) datele disponibile privind prejudiciul material cauzat.

2) La cererea de extrădare pentru tragerea la răspundere penală se anexează copia legalizată a hotărîrii privind punerea sub arest, cu descrierea faptei, care conține semnele infracțiunii, precum și textul

normei de drept care conține semnele infracțiunii, săvârșite de către persoana în privința căreia e îndreptată cererea de extrădare.

3) La cererea de extrădare pentru executarea sentinței se anexează copia certificată a sentinței definitive, precum și textul legii penale, în baza căreia persoana a fost condamnată. Dacă condamnatul și-a executat parțial pedeapsa, e necesar de comunicat datele privind partea pedepsei executate.

Articolul 62

Completarea cererii privind extrădarea

Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare pentru preluarea hotărîrii privind extrădarea, Partea Contractantă solicitantă poate cere completarea lor, stabilind în acest scop un termen de pînă la o lună. Partea Contractantă solcitată poate să prelungească acest termen din motive întemeiate.

Articolul 63

Adresarea în vederea extrădării

1) După primirea cererii de extrădare, Partea Contractantă solicitantă va lua neîntîrziat măsuri privind arestarea persoanei în privința căreia este depusă cererea de extrădare, cu excepția cazurilor cînd nu sunt îndoieli că în conformitate cu prezentul Tratat extrădarea nu poate avea loc.

2) Arestarea, de asemenea, poate fi efectuată pînă la primirea cererii de extrădare, dacă Partea Contractantă solicitantă se va adresa cu o asemenea cerere referindu-se la hotărîrea de arestare sau la sentința, ce este temeiul cererii de extrădare. O asemenea adresare în scris poate fi transmisă prin fax, telegramă sau prin alte mijloace, ce exclud orice îndoieli.

3) Despre arestare sau motivele refuzării acesteia, săvârșite conform punctelor 1), 2) e necesar neîntîrziat de înștiințat cealaltă Parte Contractantă.

Articolul 64

Eliberarea persoanei arestate

1) Partea Contractantă solcitată poate elibera persoana deținută sub arest conform punctului 1) al articolului 63, dacă în termenul, indicat în articolul 62 n-au fost prezentate datele suplimentare, interpretate de această Parte.

2) Persoana arestată în conformitate cu punctul 2) al articolului 63 urmează a fi eliberată, dacă în timp de o lună de la data primirii cererii de arestare de la cealaltă Parte Contractantă nu va fi primită cererea de extrădare.

Articolul 65

Amînarea extrădării

1) Dacă persoana, în privința căreia este depusă cererea de extrădare, este trasă la răspundere penală, execută pe teritoriul Părții Contractante solicitate pedeapsa pentru o altă infracțiune, extrădarea poate fi amînată pînă la terminarea cercetării pe cauza penală, ispășirii pedepsei sau eliberării în baza oricărui alt temei legal.

Extrădarea persoanei poate fi suspendată din motivul unei boli grave pînă la înlăturarea acestor piedici.

Articolul 66

Extrădarea pe termen

1) Dacă amînarea extrădării, prevăzută de articolul 65, poate să atragă după sine expirarea termenului de prescripție în cauza penală sau poate crea dificultăți serioase pentru cercetarea infracțiunii, săvârșite de persoana în cauză, în baza unei cereri întemeiate a Părții Contractante poate fi înfăptuită extrădarea temporară.

2) Persoana extrădată temporar va fi înapoiată neîntîrziat după efectuarea acțiunilor procedurale, pentru care a fost extrădată, dar nu mai tîrziu de trei luni de la data extrădării temporare.

Articolul 67

Cereri formulate de mai multe state privind extrădarea

Dacă cererile privind extrădarea aceleiași persoane sunt depuse de mai multe state, Partea Contractantă solicitată soluționează care cerere urmează a fi satisfăcută. În cazul emiterii unei asemenea hotărâri se iau în considerație toate circumstanțele, în particular, cetățenia persoanei în cauză și caracterul infracțiunii.

Articolul 68

Efectuarea extrădării

1) Partea Contractantă solicitată comunică Părții Contractante solicitante hotărârea sa privind extrădarea, iar în cazul satisfacerii cererii - locul și data extrădării.

2) Dacă Partea Contractantă solicitantă nu ia în primire persoana ce urmează a fi extrădată timp de 15 zile de la data stabilită pentru extrădare și nu comunică Părții Contractante solicitate motivele, această persoană urmează a fi eliberată din stare de arest.

Articolul 69

Limitele urmăririi penale a persoanei extrădate

1) Fără acordul Părții Contractante solicitate persoana extrădată nu poate fi trasă la răspundere penală, supusă pedepsei sau extrădată unui stat terț pentru o altă infracțiune decât cea care a constituit temei pentru extrădare.

2) Nu se cere consimțământul Părții Contractante dacă:

a) persoana extrădată n-a părăsit teritoriul Părții Contractante solicitante în decurs de 30 zile după sfârșitul cercetării penale, executării pedepsei sau eliberării în baza oricăror temeuri legale. acest termen nu include perioada în decursul căreia persoana extrădată n-a putut părăsi teritoriul Părții Contractante solicitante din circumstanțe independente de ea.

b) persoana extrădată s-a întors benevol pe teritoriul Părții Contractante solicitante după ce a părăsit-o.

Articolul 70

Extrădarea repetată

Dacă persoana extrădată se va eschiva de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei și se va întoarce pe teritoriul Părții Contractante solicitate, ea urmează a fi extrădată din nou la cererea Părții Contractante solicitante fără prezentarea suplimentară a documentelor indicate în articolul 61.

Articolul 71

Informații privind rezultatele cercetării penale

Partea Contractantă solicitantă comunică imediat Părții Contractante solicitate rezultatele cercetării penale privind persoana extrădată. La cererea Părții Contractante solicitante ei i se expediază copia sentinței definitive pe cauză.

Articolul 72

Cheltuielile legate de extrădare

Cheltuielile legate de extrădare le suportă Partea Contractantă pe teritoriul căreia ele au fost făcute.

Articolul 73

Tranzitarea

1) Una din Părțile Contractante, la cererea altei Părți Contractante, permite transportul pe teritoriul său a persoanelor extrădate Părții Contractante solicitate de către un stat terț. Partea Contractantă solicitantă nu poate da așa autorizație, dacă conform normelor Tratatului dat obligația extrădării nu este prevăzută.

2) Cererea de tranzit se formulează și se examinează în același mod, ca și cererea de extrădare.

3) Partea Contractantă solicitată efectuează tranzitul prin modalitatea pe care o apreciază mai potrivită.

4) Nu este necesară autorizarea tranzitării, dacă ea se efectuează pe cale aeriană fără aterizare intermediară.

5) Cheltuielile de tranzitare le suportă Partea Contractantă solicitantă.

Capitolul III
DISPOZIȚII SPECIALE ÎN VEDEREA ASISTENȚEI
JURIDICE ÎN MATERIE PENALĂ

Articolul 74

Transmiterea de obiecte

1) Obiectele dobândite de persoana care a săvârșit infracțiunea în urma acestei infracțiuni sau obiectele primite în schimbul lor, precum și alte obiecte ce servesc drept probe pe cauza penală se transmit Părții Contractante solicitante la cerere, dacă aceasta este necesar pentru cercetarea cauzei, care se efectuează pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

2) Partea Contractantă solicitată poate amâna temporar transmiterea obiectelor, dacă acestea sunt necesare pentru cercetarea unei alte cauze penale până la terminarea acestei cercetări sau le poate transmite temporar Părții Contractante solicitante pentru un anumit termen.

3) Drepturile terțelor persoane asupra obiectelor transmise altei Părți Contractante solicitante rămân inviolabile. După terminarea cercetării, aceste obiecte urmează a fi restituite Părții Contractante, ce le-a transmis sau, cu acordul acestei Părți, vor fi transmise nemijlocit persoanelor titulare ale acestor drepturi.

4) La transmiterea obiectelor conform prezentului articol nu se aplică restricțiile privind importul și exportul obiectelor și valutei.

Articolul 75

Prezența reprezentanților instituției solicitante

Reprezentanții instituției solicitante pot asista la efectuarea acțiunilor vizînd acordarea asistenței juridice pe teritoriul Părții solicitate. Acordul de asistare a lor se va da: din partea Republicii Moldova - de Ministerul Justiției sau Procuratura Republicii Moldova, din partea Ucrainei - de Ministerul Justiției sau Procuratura Generală a Ucrainei.

Articolul 76

Informații privind condamnarea

1) Părțile Contractante își comunică reciproc sentințele pronunțate în instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante privind cetățenii celeilalte Părți Contractante.

2) Părțile Contractante își comunică reciproc, în baza unei cereri întemeiate, informații despre sentințele definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale unei Părți Contractante privind persoanele ce nu sunt cetățeni ai Părții Contractante solicitante.

3) Părțile Contractante își transmit reciproc, în baza unei cereri, amprente digitale ale persoanelor indicate la punctele 1), 2).

Articolul 77

Informații din registrul penal

Părțile Contractante își transmit reciproc, în baza unei cereri, informații din registrul penal privind persoanele altei Părți Contractante, precum și alte informații ce urmează a fi introduse în registrul penal.

Articolul 78

Transmiterea temporară a persoanelor private de libertate

1) Dacă în procesul cercetării penale efectuate de instituțiile de justiție ale uneia din Părțile Contractante va apărea necesitatea interogării în calitate de martor a persoanei private de libertate pe

teritoriul altei Părți Contractante, instituțiile respective ale Părții Contractante solicitate pot emite o dispoziție privind transmiterea acestei persoane pe teritoriul Părții Contractante solicitante. Această persoană se va deține în stare de arest și, după terminarea cercetării, neîntârziat va fi retrocedată.

2) În cazul necesității de a efectua interogarea în calitate de martor a unei persoane private de libertate pe teritoriul unui stat terț, organele respective ale Părții Contractante solicitate autorizează tranzitul acestei persoane pe teritoriul statului său.

Capitolul IV EXECUTAREA HOTĂRÎRILOR PE CAUZELE PENALE

Articolul 79

Deciziile

În sensul prezentului capitol următoarele noțiuni semnifică:

Statul pronunțării sentinței - Statul, în care a fost pronunțată hotărîrea judecătorească, care conține sancțiuni, ce urmează a fi executate;

Statul executării sentinței - Statul care a preluat sau care trebuie să preia executarea pedepsei privative de libertate.

Articolul 80

Dispoziții generale

1) Părțile Contractante se obligă reciproc privitor la cereri, în conformitate cu dispozițiile prezentului Tratat, să preia executarea hotărîrilor definitive, pronunțate de instanțele judecătorești ale uneia din Părțile Contractante privitor la cetățenii altei Părți Contractante, vizînd pedepsirea cu privațiune de libertate.

2) Cererile, prevăzute la punctul 1), le pot înainta atît organele centrale ale Statului care a pronunțat sentința, cît și organele Statului executării sentinței.

Articolul 81

Dreptul condamnatului

Condamnatul, reprezentantul lui legitim, avocatul, unul dintre soți, rudele pe linie directă, frații sau surorile pot înainta în fața organelor centrale ale instituțiilor de justiție ale fiecăreia dintre Părțile Contractante întrebarea privitor la executarea acțiunilor prevăzute în articolul 80. Fiecare condamnat, față de care pot fi aplicate dispozițiile acestui capitol al Tratatului, va fi informat de Statul pronunțării sentinței privitor la dispozițiile de bază din acest capitol.

Articolul 82

Premizele preluării executării hotărîrii

1) Preluarea executării hotărîrii poate avea loc numai în cazul cînd acțiunea care constituie motivul adoptării hotărîrii este determinată drept infracțiune și în baza legislației Statului unde se execută sentința sau ar fi o crimă, dacă o astfel de faptă ar fi fost comisă pe teritoriul Statului unde se execută sentința.

2) În caz de infracțiune financiară, refuzul de a prelua spre executare hotărîrea nu poate avea loc numai din cauza că legislația Statului executării sentinței nu conține norme asupra impozitelor, încasărilor taxelor, monopolului, a circulației valutare, a comerțului exterior sau reglementarea modului de circulație a mărfurilor de același tip, fiind prevăzute de legislația Statului pronunțării sentinței.

3) Preluarea executării hotărîrii poate avea loc numai cu consimțămîntul condamnatului. Dacă condamnatul nu e capabil de a-și exprima consimțămîntul, care ar avea putere juridică, el poate fi expus de reprezentantul său legal.

Articolul 83

Refuzul de a prelua executarea hotărîrii

- 1) Preluarea executării hotărîrii nu se efectuează dacă:
 - a) delictul, care servește ca bază pentru adoptarea hotărîrii, constituie o crimă politică;
 - b) delictul, care servește ca bază pentru adoptarea hotărîrii, se constituie exclusiv din încălcarea obligațiilor militare;
 - c) a expirat termenul de prescripție al executării pedepsei în conformitate cu legislația uneia din Părțile Contractante;
 - d) hotărîrea a fost adoptată de o instanță de judecată specială;
 - e) hotărîrea a fost adoptată în lipsa condamnatului;
 - f) condamnatul a fost condamnat conform legii sau achitat pentru una și aceeași faptă în Statul executării sentinței;
 - j) după aprecierea Părții Contractante solicitante aceasta ar încălca ordinea ei publică sau principiile legislației.
- 2) Preluarea executării hotărîrii nu se efectuează, de asemenea, dacă condamnatul a fost lipsit de libertate în Statul pronunțării sentinței și, la ziua primirii cererii, avea să se afle în locurile de privațiune de libertate nu mai mult de 4 luni. La toate acestea se ține cont de toate pedepsele cu privațiune de libertate sau de o parte din ele, care au rămas pînă la executare.

Articolul 84

Examinarea cererii

Partea Contractantă solicitantă, după posibilitate, în termene reduse, aduce la cunoștință Părții Contractante solicitate în ce măsură a fost satisfăcută cererea cu privire la preluarea executării hotărîrii. Refuzul complet sau parțial urmează a fi argumentat.

Articolul 85

Executarea hotărîrilor

1) Dacă se va prelua executarea hotărîrii, apoi instanțele judecătorești ale Statului executării hotărîrii determină, în conformitate cu legislația sa, pedeapsa în formă de privațiune de libertate necesară executării, ținîndu-se cont, în cea mai mare măsură, de pedeapsă în formă de privațiune de libertate, stabilite în Statul pronunțării sentinței.

2) În urma preluării executării hotărîrilor de către Statul executării hotărîrii, condamnatul nici într-un caz nu poate fi într-o stare mai gravă dacă s-ar afla în cazul executării hotărîrii în Statul pronunțării sentinței.

3) Executarea sentinței, inclusiv eliberarea convențională, se efectuează în conformitate cu legislația Statului executării sentinței. Dacă normele legislației Statului pronunțării sentinței referitor la eliberarea convențională sunt pentru condamnat mai favorabile, ele se aplică.

4) În termenul de ispășire a pedepsei în formă de privațiune de libertate în Statul executării sentinței se include termenul privațiunii de libertate în Statul pronunțării sentinței.

Articolul 86

Executarea parțială a hotărîrii

Dacă a avut loc condamnarea mai mult decît pentru o crimă, iar preluarea executării hotărîrii se referă numai la pedeapsa în formă de privațiune de libertate referitoare la unele din aceste crime, instanța judecătorească a Statului executării hotărîrii determină în momentul examinării, menționate în articolul 85, pedeapsa în formă de privațiune de libertate sau care ar asigura măsura, care trebuie să fie executată față de aceste crime.

Articolul 87

Urmările preluării executării

1) În timpul executării pedepsei în formă de privațiune de libertate în Statul executării sentinței Statul pronunțării sentinței nu efectuează alte acțiuni legate de executarea lor.

2) Statul pronunțării sentinței este în drept, pînă la executarea

acelei părți a sentinței care rămâne dacă condamnatul se eschivează de la executarea hotărîrii, în Statul executării sentinței și în legătură cu acest fapt a părăsit teritoriul lui. Statul executării sentinței imediat anunță Statul pronunțării sentinței despre aceste circumstanțe.

3) Statul pronunțării sentinței pierde dreptul prevăzut la punctul 2), dacă pedeapsa în formă de privațiune de libertate a fost executată sau în caz de grațiere.

Articolul 88

Grațierea și amnistia

1) Condamnatul poate fi scutit de pedeapsă în Statul executării sentinței. Statul pronunțării sentinței poate expedia Statului executării sentinței o adresare privitor la grațiere. Aceasta nu încalcă drepturile Statului pronunțării sentinței asupra grațierii, care va fi valabilă pe teritoriul său.

2) Statul executării sentinței aplică față de condamnat amnistia, act care se emite atît în Statul executării sentinței, precum și în Statul pronunțării sentinței.

Articolul 89

Anularea sau modificarea hotărîrilor

Anularea sau modificarea hotărîrii adoptate pînă la executare ține de competența exclusivă a Statului pronunțării sentinței.

Articolul 90

Anunțarea

1) Părțile Contractante, la cerere, de comun acord în urma demersurilor, se anunță reciproc în termene reduse despre toate circumstanțele care pot influența executarea hotărîrii.

2) Statul pronunțării sentinței anunță Statul executării sentinței în special despre amnistie, precum și despre anularea sau modificarea hotărîrii, primite pînă la executare.

3) Statul executării sentinței anunță Statul pronunțării sentinței despre executarea hotărîrii.

Articolul 91

Transmiterea

1) Dacă condamnatul se află pe teritoriul Statului pronunțării sentinței, acest Stat, la cerere, în timpul apropiat, întreprinde toate măsurile necesare pentru transmiterea condamnatului instanțelor respective ale Statului executării sentinței.

2) Statul pronunțării sentinței și Statul executării sentinței se înțeleg asupra timpului și locului transmiterii condamnatului organelor Statului executării sentinței, iar în caz de necesitate - și organelor Statelor de tranzit.

3) Persoanele ce însoțesc condamnatul ale uneia din Părțile Contractante responsabile de transportarea condamnatului pe calea aerului pe teritoriul altei Părți Contractante sau să-l ia de pe acest teritoriu sunt în drept să întreprindă pe teritoriul altei Părți Contractante măsurile necesare în scopul curmării evadării condamnatului pînă la momentul transmiterii sau primirii.

Statul pronunțării sentinței poate, după preluarea executării hotărîrii de către Statul executării sentinței, să amîne transmiterea condamnatului în scopul efectuării urmăririi penale în legătură cu altă crimă sau în scopul executării pedepsei în formă de privațiune de libertate determinate de către instanțele judecătorești pentru altă crimă.

Articolul 92

Restrîngerea urmăririi condamnatului

1) Dacă condamnatul a fost transmis, în conformitate cu prezentul Tratat, din Statul pronunțării sentinței în Statul executării sentinței, el nu poate fi supus urmăririi penale, condamnat sau în orice alt mod limiat în libertate în legătură cu crima săvîrșită înainte de a fi

transmis, asupra căreia nu are o referință consimțământul de preluare a executării.

2) Restrîngerile indicate la punctul 1) nu se aplică dacă:

a) statul pronunțării sentinței își dă consimțământul la intentarea urmăririi penale, la executarea pedepsei.

b) condamnatul, care a fost transmis, a rămas în Statul executării sentinței mai mult de 30 de zile după eliberarea lui deplină, necătînd la aceea că avea dreptul și posibilitatea să părăsească teritoriul acestui Stat, sau dacă după ce a părăsit Statul, s-a reîntors benevol.

Articolul 93

Anexele

1) Cererile, prevăzute în acest capitol, se alcătuiesc în scris.

2) La cererea Statului pronunțării sentinței se anexează:

a) originalul sau copia hotărîrii autentificată, care confirmă împuternicirea și necesitatea executării;

b) textul normelor de drept aplicate, precum și normele referitoare la eliberarea convențională;

c) după posibilitate, datele depline despre condamnat, cetățenia lui, precum și domiciliul sau reședința;

d) certificatul despre perioada privațiunii de libertate;

e) procesul-verbal, întocmit cu participarea condamnatului cu indicația consimțământului lui la preluare a executării pedepsei în formă de privațiune de libertate;

f) alte documente, care pot avea însemnătate la adoptarea hotărîrii asupra cererii;

j) traducerea în limba altei Părți Contractante a cererii și a documentelor, indicate în acest punct.

3) La cererea Statului executării sentinței se anexează informația și materialele, indicate la subpunctele c), f) și j) ale punctului 2), precum și scrisoarea, ce conține consimțământul condamnatului.

4) În cazul satisfacerii cererii, prevăzute la punctul 3), Statul executării sentinței anexează la consimțământul său documentele indicate la subpunctele a), b) și d) ale punctului 2).

Articolul 94

Adițional la cerere

Dacă Partea Contractantă solicitantă recunoaște datele și documentele care i-au fost adresate insuficiente ea se adresează pentru adiționalul necesar. Pentru obținerea acestui adițional Partea Contractantă solicitantă poate numi un termen corespunzător, care termen poate fi prelungit în baza unei cereri argumentate. Cînd lipsește materialul adițional, cererea se examinează și hotărîrea se adoptă în baza datelor și a documentelor existente.

Partea a patra DISPOZIȚII FINALE

Articolul 95

Corelația cu alte tratate

Prezentul Tratat nu încalcă principiile altor Tratatate referitor la care una sau ambele Părți Contractante au obligațiuni.

Articolul 96

Intrarea în vigoare a Tratatului

1) Prezentul Tratat urmează a fi ratificat și intră în vigoare la expirarea a 60 de zile de la data schimbării instrumentelor de ratificare.

2) Prezentul Tratat urmează a fi înregistrat în Organizația Națiunilor Unite.

Articolul 97

Termenul de acțiune a Tratatului

Prezentul Tratat se încheie pe un termen de cinci ani. Acțiunea

acestui Tratat se prelungeste pe urmasorii cinci ani, daca nici una din Partile Contractante nu va anunta despre refuzul la el prin notificare, nu mai tarziu de sase luni pina la expirarea acestui termen.

Prezentul Tratat poate fi modificat sau completat in modul prevazut pentru incheierea lui.

Incheiat la Kiev, la 13 decembrie 1993, in doua exemplare, fiecare in limbile romana si ucraineană, ambele texte avind aceeași valabilitate.

Spre confirmare reprezentanții Partilor Contractante, imputerniciți in modul convenit, au semnat prezentul Tratat aplicind sigiliile.

Acorduri bilaterale

Tratat din 13.12.93 între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală // *Tratate internaționale 22/85, 1999*